

Italijanska proza u Rusiji od kraja 20. do početka 21. veka

Rezime

U noći 31. decembra 1991. okončano je jedno dugo poglavlje ruske istorije. Sovjetski Savez je zvanično ispustio poslednji dah. Ujedno se i početna lažna nada konzumerizma, omogućena novim kapitalizmom, odrazila u nagloj promeni u kulturnim navikama, što je zatim podstaklo poletnu atmosferu. Književnost je verovatno zauvek izgubila svoju tradicionalnu kulturnu predvodničku ulogu; profesionalni pisac, mañtre a penser, i izraz moći, iščezao je, dok je njegovo mesto preuzeo veoma uticajan i složen autoritet, tj. televizija, sposobna da izvrši sav svoj uticaj u isto vreme neizbežan i često neprimećen. U novom ruskom društvu, prožetom konzumerističkom logikom, knjiga je kao kulturni predmet i u široj svesti ljudi postala imovina predodređena da proizvede profitabilnost.

Pojavili su se novi izdavači: oni su predložili nove žanrove, koji su pre samo nekoliko godina bili zvanično nepoznati sovjetskim čitaocima, a koji su se približavali fantaziju, ljubavnim romanima, detektivskim pričama, erotskoj, treš i, od jedne krajnosti do druge, mističkoj književnosti – žanrove koji su počeli da se uobličavaju već u drugoj polovini osamdesetih. Među njima je bila antiutopija, sagrađena na osnovama nacionalne istorije i savremenosti i dugo vremena podstrekivač protivčiji-njениčnog čitanja prošlosti, kada nije političko-književni žanr.

U tako složenom kompleksu, ponekad ispresecanom neodređenim i neretko kontradiktornim trendovima, može se pokazati interesantnim ako bismo pokušali da izdvojimo prisustvo italijanske književnosti, naročito kada se radi o savremenoj proznoj produkciji.

Tako se u postsovjetskom kulturnom miljeu ranih devedesetih uočava prisustvo jasnog kontinuiteta književnog dijaloga između ruske i italijanske kulture. U nekoliko godina koje su usledile nakon „raspada“, tj. trogodišnjeg perioda 1992–1994 po raspadu Sovjetskog Saveza, objavljivana su dela autora dobro poznatih ruskim čitaocima kao što su Luiđi Pirandelo i Alberto Moravija. Veoma je zanimljivo objavljivanje Šašinih dela zajedno sa delima još jednog značajnog italijanskog klasika dvadesetog veka, Dina Bucatija. Italijanske detektivske priče koje naginju sentimentalnom postale su popularne i predstavljane su ruskim čitaocima do kraja druge decenije novog veka – tu su Frutero i Lućentini, Šerbanenko i Đorđo Faleti. Godine 2001 započinje nova i interesantna era u dijalogu između ove dve književnosti: rusko izdavaštvo pozdravlja dela tri prilično različita autora, naime Prima Levija, Itala Kalvina i Alda Nove; prethodnica pravog zaokreta u recepciji italijanske književnosti u ruskom miljeu jeste objavljivanje romana Ime ruže Umberta Eka 1989. Isti uspeh postigao je Alesandro Bariko, čija su dela godišnje reizdavana do 2018.

Italijanska književna produkcija iz devedesetih našla je svoje pristanište na ruskom izdavačkom tržištu otprilike jednu deceniju kasnije i od početka ovog veka ruska kultura je otvorenih ruku primila najrazličitije italijanske glasove. Ipak je interesantno analizirati, iako ukratko, profil i kulturnu misiju glavnih ruskih izdavačkih kuća zainteresovanih za širenje italijanske književnosti u Rusiji.

Ključne reči: italijanska književnost, prevod, rusko izdavaštvo, ruska književnost